

Grapperhaus grijpt in bij euthanasiecommissie

MINISTER GRAPPERHAUS FOTO EPA

Minister Grapperhaus (CDA) van Justitie en Veiligheid heeft de benoeming geblokkeerd van een rechter als voorzitter van een van de vijf toetsingscommissies voor euthanasie. Het is eerste keer in bijna twintig jaar euthanasiewet dat een minister voor een dergelijke benoeming gaat liggen.

MAUD EFFTING

De kandidaat is een ervaren jurist: Miriam de Bontridder, plaatsvervangend raadsheer bij het gerechtshof in Amsterdam. Ze was tot 2019 ook bestuurslid van De Einder, de organisatie die mensen adviseert die zonder tussenkomst van een arts op legale wijze uit het leven willen stappen.

De Bontridder is voorstander van het recht op sterven en pleitte in een opiniestuk voor het legaliseren van de pil van Drion; ze stelde dat dit middel mensen rust geeft en juist aanspoort tot leven. Binnen De Einder stond ze erop dat alles binnen de wet gebeurde. Zo ontdeed ze zich bij haar aantreden van alle medewerkers die de door haar opgestelde zorgvuldigheidsnormen weigerden te ondertekenen.

Voor de toetsingscommissie vormde haar kandidatuur geen bezwaar. Afgelopen zomer doorliep De Bontridder de volledige procedure bij de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie (RTE). Ze was al geaccepteerd door de sollicitatiecommissie. Per 1 december zou ze formeel worden benoemd; toestemming van de minister leek een formaliteit.

Angst bij artsen

Jaarlijks toetsen de commissies voor alle ruim zesduizend euthanasiegevallen of de arts heeft voldaan aan de wet. Elke commissie bestaat uit drie leden: een jurist, een arts en een ethicus. Als zij oordelen dat de arts 'onzorgvuldig' heeft gehandeld, belandt de zaak bij justitie. De samenstelling van een commissie kan van invloed zijn op de manier waarop artsen worden ondervraagd en daarmee op de euthanasiepraktijk in Nederland. De laatste jaren neemt de angst onder artsen toe om complexe euthanasiezaken aan te nemen, vooral nadat het Openbaar Ministerie meerdere strafrechtelijke onderzoeken is begonnen tegen artsen.

De Bontridder wil geen commentaar geven. Saillant detail is dat ze onlangs juist door het ministerie van VWS werd uitgenodigd om juristen bij te scholen over de euthanasiewetgeving en de rechtspraak op dat gebied.

Het veto van CDA-minister Grapperhaus roept de vraag op of hij zijn christelijke signatuur liet meespelen. Persoonlijk lijkt hij geen tegenstander van euthanasie. Zijn vorige vrouw was ernstig ziek en beëindigde haar leven op die manier. In interviews zei Grapperhaus dat dit voor hem 'heftig, maar ook zo bijzonder' was.

Coalitiegenoot ChristenUnie (CU) is wél fervent tegenstander van euthanasie en heeft weinig op met organisaties als De Einder. De Bontridder haalde in mei op Twitter fel uit naar CU-Kamerlid Gert-Jan Segers, toen deze zich achter kritiek schaarde op de uitspraak van de Hoge Raad in de 'koffie-euthanasie'. In deze zaak stelde de Hoge Raad een verpleeghuisarts na euthanasie op een ernstig dementerende in het gelijk, nadat ze aanvankelijk door het Openbaar Ministerie was beschuldigd van moord.

De minister gaf de toetsingscommissies geen reden voor zijn veto, zegt coördinerend voorzitter Jacob Kohnstamm van de RTE's, die de sollicitatie leidde. Hij heeft Grapperhaus om een verklaring gevraagd. 'Wij willen argumenten horen', zegt hij. 'We wachten op antwoord.'

D66: 'Dit is ernstig'

D66-Kamerlid Pia Dijkstra noemt de kwestie 'ernstig'. 'Dit is vergelijkbaar met de voordracht van een burgemeester.' Die wordt alleen om zwaarwegende redenen geweigerd, stelt ze. 'Dit is zonder precedent. Deze kandidaat is niet de eerste de beste; het gaat hier over een raadsheer van het hof. Mijn grote vraag is: waarom? De toetsingscommissies komen zelf met een voordracht, waar ze goed over hebben nagedacht. Het getuigt niet van respect om hiervoor geen motivatie te geven.'

